

opusdei.org

Sveti Josemaría, u Bogu i s nama

Odnos sa svecem i s karizmom je tajanstveni razgovor sa nečim živim. Kako možemo slušati što ima za reći našem svijetu u različitim razdobljima povijesti?

28.04.2025.

Toga je dana sveti Josemaría napunio sedamdeset i dvije godine. Bio je 9. siječnja 1974. i grupa ljudi iz Opusa Dei okupila se s njim u dnevnoj sobi s pogledom na Viale Bruno Buozzi na trenutak obiteljskog razgovora.

Prisutni to nisu znali, ali bio je to pretposljednji rođendan koji će provesti na ovoj zemlji. Radost slavlja lebdjela je u zraku, a zbog posebne intimnosti trenutka vladalo je iščekivanje tog druženja. Sveti Josemaría je započeo govoreći: „Nisam želio ništa pripremiti prije nego što dođem razgovarati s vama... Radije neću ništa pripremati", ustrajao je dok je sjeo, „iako me ponekad malo znate povući za jezik."(1)

Prošlo je više od dvadeset godina otkako smo proslavili stotu obljetnicu rođenja svetog Josemarije. Nedavno je proslavljena stota obljetnica njegova svećeničkog ređenja. I time bismo mogli reći da ulazimo u završnu dionicu obilježavanja stote obljetnice osnutka Opusa Dei. Vrijeme prolazi, svašta se dogodi u sto godina, svijet se promijeni. Komunikacije, prijevoz, zabava, medicina, obrazovanje i mnoge

druge stvari danas bi bile nezamislive na početku 20. stoljeća. „U stotinu godina društvo i Crkva su se jako razvili, pa tako i Opus Dei, budući da je dio njih", istaknuo je prelat Opusa Dei u intervjuu. Nismo ravnodušni prema fenomenima poput globalizacije, feminističkog osvajanja javnog prostora, nove profesionalne i obiteljske dinamike itd. (2)

U ovom kontekstu obljetnica i promjena, logično je zapitati se, po njegovim riječima, kako se možemo oslanjati na riječi svetog Josemarije u svakom trenutku povijesti? Ako „sveci koji su već stigli pred Božju prisutnost održavaju s nama veze ljubavi i zajedništva" (3), kako možemo danas slušati utemeljitelja Opusa Dei u svijetu toliko različitom od onoga u kojem je živio?

Život koji ne ostaje u prošlosti

Prva audijencija don Álvara del Portilla, nasljednika svetog Josemarije, kod svetog Pavla VI. održana je 5. ožujka 1976., samo dvije godine nakon spomenutog okupljanja. Rimski je prvosvećenik ukratko govorio o utemeljitelju Opusa Dei, posebno o njegovom velikodušnom odgovoru na karizme primljene od Boga, sve dok nije savjetovao: „Kad god morate riješiti neku stvar, stavite se pred Božju prisutnost i zapitajte se: u ovoj situaciji, što bi moj utemeljitelj učinio?" (4) Razgovor se zatim nastavio vrtjeti oko nekih anegdota iz života svetog Josemarije, na što je sveti Pavao VI. konačno upitao: „Jesi li sve to zapisao?" „Da, Sveti Oče", odgovorio je don Alvaro; i ne samo da je napisano, nego je i snimljeno u filmovima. I Papa je potvrdio: „Ovo je blago, ne samo za Opus Dei, nego za cijelu Crkvu."(5)

Zahvaljujući radu mnogih ljudi, imamo obilje izvora tako da svi zainteresirani mogu steći dublje razumijevanje života utemeljitelja Opusa Dei. Nadalje, prije više od dvadeset godina osnovan je Povijesni institut San Josemaría Escrivá de Balaguer. Promiče istraživanje njegova života i trenutno uređuje i objavljuje njegova cjelokupna djela. Međutim, je li dovoljno temeljito poznavati život svetog Josemarije da bismo bili njegovi suvremenici? Je li dovoljno njegovu propovijed dovesti do naših dana, audio i video, pa da zaživi u našem vremenu? Je li moguće da kada se pitamo "što bih ja po tom pitanju" ne nalazimo odgovor?

Kad se udubimo u ova pitanja, mogli bismo naići na neke izazove. Svakako, život svetog Josemarije moguće je promatrati kao nešto što pripada samo prošlosti, prošlosti koja postaje sve dalja kako prolaze godine

kojih je sada stotinu. Postoji opasnost pomisliti da bi netko doista mogao nazreti nekoliko dodirnih točaka sa sadašnjošću ili neznatne sličnosti sa svijetom u kojem živimo; da bismo mogli pronaći konkretne primjene za naše dane, kojih je sve manje... ali bez da nam je bit njihova značenja za život suvremena. Zapravo, ponekad ljudima može biti teško razumjeti čak i riječi, izraze ili stavove koji zahtijevaju pojašnjenje, bilješku s objašnjenjem koja ih kontekstualizira.

Postoji još jedna opasnost, uobičajena kada se radi o povijesnoj ličnosti, a to je da se uzme dio za cjelinu. Uz toliko materijala, nije iznenađujuće da se mogu izrezati riječi koje naizgled govore jedno, a suprotno; ili da stereotipna, redukcionistička ideja misli osobe koja je to rekla može proizaći iz tog fragmenta; ili da se isti značaj pridaje riječima ili zapisima koji ga nemaju,

kao što su neformalne riječi u usporedbi s dokumentom o formaciji. Isto se može dogoditi s odlukama ili direktivama koje odgovaraju specifičnom povijesnom kontekstu i koje, iako ostaje duh koji ih je motivirao, nisu nužno primjenjive na sva razdoblja.

I sam osnivač Opusa Dei bio je svjestan tih opasnosti. On sam, govoreći o povijesti te karizme koju je Bog želio za naš svijet, rekao je: „Gospodin je doveo Djelo naprijed unatoč tako lošim instrumentima kao što sam ja. Ali ponekad, osjećam bol u srcu kada pomislim da će možda biti moguće sve ovo uzeti - to se sigurno neće dogoditi vašoj najstarijoj braći - i gledati to, da, s ljubavlju i entuzijazmom, ali kao da gledam arheološki nalaz, drevni komad. Ja se nadam da shvaćaju da je sve rezultat rijeke suza, puno krvi i molitve i žrtve.“ (6) A potomje se može primijeniti na svaki povijesni

trenutak: Opus Dei je pozvan biti rijeka života koja izvire iz Boga i uvijek ide prema budućnosti.

U tom smislu, nužan je razborit odnos prema životu i prema svim učenjima svetog Josemarije kako bismo živjeli od njegova duha, a da ne ostanemo zarobljeni u nekoj maloj nedoumici. Nadalje, logično, sam pokušaj kontekstualizacije nije dovoljan da bi se svaka generacija osjećala izazvanom porukom svetog Josemarije. Hranjenje životom danas nije samo pokušaj povijesnog objašnjenja. Odnos sa svecem i karizmom je tajanstveni odnos sa nečim živim.

Rijeka života koja dolazi od Krista

Ali kako riječi iz prošlosti, iz drugačijeg povijesnog konteksta, mogu uvijek biti relevantne? Kako Duh Sveti može nastaviti govoriti svakoj generaciji na temelju učenja utemeljitelja ili sveca? Papa Franjo je

prije nekoliko godina predložio Crkvi razmišljanje o liku svetog Franje Saleškog, na četristotu obljetnicu njegove smrti, jer je to život „koji se svakome od nas iznova daruje.”(7) Isto je učinio i sveti Ivan Pavao II., kada je predstavio „kao Božji dar našem vremenu, život i svjedočanstvo sestre Faustine Kowalske.”(8) Sveta Terezija Benedikta od Križa dobila je važnu nagradu - prosvjetljenje od Boga kada je čitala svetu Tereziju od Isusa. Isto se dogodilo svetom Augustinu kada je došao u dodir sa životom svetog Antuna; a rekonvalescenta svetog Ignacija Lojolskog posebno su dojmili likovi svetog Franje i svetog Dominika. Postoji nešto u životima onih koji su već u Božjoj prisutnosti, kao što je slučaj sa svetim Josemarijom, što ih nadahnjuje da propituju bilo koje vrijeme.

Isus je uvijek učio da je naš Bog Bog živih; da, nekako, njegove riječi

uvijek donose nešto novo. Možemo se prisjetiti scene saduceja koji su htjeli iskušati Isusa pričom o braku, potomstvu i vezama nakon smrti, na što je Isus odgovorio: „Gadno griješiš. Bog nije Bog mrtvih, nego živih" (usp. Mk 12, 27). Slično kao u tom zamršenom slučaju, Kristovo uskrsnuće je ključ stvari koju razmatramo. Otkrivanje načina na koji Bog djeluje kroz povijest temeljno je za razumijevanje što znači da je sveti Josemaría naš suvremenik, da je njegov život dio žive povijesti Crkve, prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Kako kaže Joseph Ratzinger, „u prošloj riječi – u djelu koje nam je sveti Josemaría ostavio, možemo misliti – možemo uočiti pitanje o njegovom današnjem vremenu; u ljudskoj riječi odjekuje nešto veće.“(9) Uz pomoć Duha Svetoga Crkva uči pronalaziti odgovore iz izvora Objave na uvijek nove situacije. Na analogan način, također uz pomoć Duha Svetoga,

karizma može osvijetliti uvijek nove situacije u kojima se nalazi.

Kad je jedna karizma Crkve u dodiru s poviješću, s ljudima od krvi i mesa, s njihovim brigama i snovima, ono što Isus govori o toj osobi koja konačno otkriva logiku Kraljevstva nebeskog postaje stvarnost, jer „on iz svoje riznice iznosi novo i staro" (Mt 13,52). Ovo je proces u kojem će biti vrijedno ne zaboraviti neke riječi samog svetog Josemarije: uvijek ćemo morati djelovati „imajući na umu da promjena u povijesnim okolnostima - s modifikacijama koje uvodi u konfiguraciju društva - može učiniti da ono što je bilo pravedno i dobro u danom trenutku prestane biti takvim. Stoga, ta konstruktivna kritika mora biti neprestana u vama, što onemogućuje paralizirajuće i pogubno djelovanje inercije.“ (11)

Nakon što je već podijelio puninu života u Kristu, sveti Josemaría nije

udaljen stotinu godina, nego je prisutan među nama i nastavlja nam, na različite načine, prenositi duh koji mu je Bog povjerio, kako bi ljudi svih vremena, nadahnuti tim svjetlom, mogli osvijetliti vlastitu povijesnu situaciju. U tom smislu, jedna odgovornost u ovom zadatku bit će naučiti razlikovati u riječima ili stavovima utemeljitelja Opusa Dei ono što pripada njegovom povijesnom kontekstu, njegovom osobnom karakteru, njegovom mišljenju u specifičnoj situaciji, itd., od onoga što čini dio karizme koju želi Bog. Potrebno je naučiti razlikovati ono što je čisto povijesno u svetom Josemariji od one vatre koju je u njemu rasplamsao Duh Sveti, a koja nužno ima veze s bitnim značajkama Opusa Dei. U ovom normalnom zadatku razlučivanja, Crkva i oni koji vode Djelo imat će izazovan zadatak, uz pomoć Boga i svih onih koji su primili ovaj duh, da uvijek vode ovaj proces.

Utemeljitelj koji se skriva da bi Bog mogao zasjati

Mnogi su sveci izrazili želju da s neba nastave poslanje koje su vršili na zemlji. O svetoj Tereziji od Djeteta Isusa, papa Franjo je nedavno napisao: „Preobrazba koja se u njoj dogodila omogućila joj je da prijeđe iz žarke želje za nebom u stalnu i gorljivu želju za dobrom svih, što je kulminiralo u snu da u nebu nastavi svoju misiju da ljubi Isusa i učini ga ljubljanim. U tom smislu, u jednom od svojih posljednjih pisama napisala je: "Uvjerena sam da neću biti neaktivna na nebu. Želja mi je i dalje raditi za Crkvu i za duše." I tih istih dana rekla je izravnije: "Provest ću svoje nebo na zemlji do svršetka svijeta. Da, želim provesti svoje nebo čineći dobro na zemlji (...). Bog mi ne bi dao tu želju da činim dobro na zemlji nakon svoje smrti, da je ne želim ostvariti.”“(11)

Na vrlo sličan način, sveti Josemaría također je imao ovo uvjerenje.

„Ponavljao nam je“, piše don Alvaro u jednom od svojih pisama, „godinama, prilično često i svojim uobičajenim izuzetno iskrenim tonom, u očinskom povjerenju: Kad umrem, stvari će ići još bolje, jer ovdje više nisam ništa drugo nego smetnja; i s Neba ću vam moći bolje pomoći.“(12) Prošlo je gotovo pedeset godina od fizičke prisutnosti svetog Josemarije na ovoj zemlji, trenutak kada je započelo razdoblje kontinuiteta i novosti u Opusu Dei, „s tom velikom opipljivom prazninom, ali s vrlo intenzivnom nadnaravnom učinkovitošću“ (13); s materijalnom odsutnošću svog utemeljitelja, ali s njegovom duhovnom prisutnošću jer je sada blizu Boga. Kako ga nastaviti vući za jezik? Kako otkriti što bi on u svakom trenutku učinio da živi u našem vremenu, da voli vrijeme u kojem živimo?

Možda je ključ upravo u toj „velikoj osjetilnoj praznini“ koja je fizička odsutnost svetog Josemarije, a koja mu sada omogućuje da u potpunosti ostvari moto svog života: „Skrivanje i nestajanje je moja stvar, neka samo Isus svijetli.“(14) Na tom putu nećemo u osnivaču Opusa Dei vidjeti samo nekoga tko utjelovljuje obilježja vremena u kojem je živio i koga fizički nasljedujemo. Više nego živjeti poput njega, radi se o životu s njim u Kristu, uvijek na nov način nadahnut duhom koji je Bog nadahnuo u nama. Sam sveti Josemaría nekoliko je puta rekao da se trebamo sjetiti da je u svakom dobu uvijek Krist taj kojeg moramo nasljedovati. Riječ je o tome da živimo vlastitu povijesnu situaciju, sve velike i male epizode života, "cum Petro ad Iesum per Mariam" (15) kao kontemplativci usred svijeta, u tom božanskom dijalogu, dobro ukorijenjenom u Crkvi, jer samo tako čovjek može biti trajan.

„Ulazak u more svijeta", rekao je prelat Opusa Dei, „ne znači prilagođavanje poruke ili duha okolnostima trenutka, jer Evanđelje već u sebi sadrži sposobnost rasvjetljavanja svih situacija. Naprotiv, to je poziv za svakoga od nas, s našim duhovnim i intelektualnim resursima, našim profesionalnim vještinama ili našim životnim iskustvom, a također i s našim ograničenjima i nedostacima, da težimo pronalaženju načina da više surađujemo i u golemoj zadaći postavljanja Krista na vrh svih ljudskih aktivnosti, potrebno je dubinski poznavati vrijeme u kojem živimo, mogućnosti koje ga karakteriziraju i ograničenja i nepravde, koje ga pogađaju“ (16).

Sveti Josemaría govorio je, govoreći o Opusu Dei, da je „sve učinjeno i sve ostaje da se učini." U vrijeme njegove

kanonizacije Crkva je prihvatila i potvrdila, zahvaljujući njegovu svetom životu, karizmu koja mu je povjerena kao utemeljitelju. Stoga nas njegov život, koji nadilazi smrt i prolazi kroz povijest, s neba nadahnjuje da svatko od nas bude Opus Dei. Vidjeli smo da ponekad, kada je dolazio na sastanke sa svojim sinovima i kćerima, nije ništa pripremao, jer se radije prepuštao pitanjima prisutnih. Ista stvar nastavlja se događati i danas: sveti Josemaría spreman je dopustiti da ga zavedu oni od nas koji živimo u vremenu vrlo različitom od njegova. Ali da bismo to učinili, morat ćemo otkriti vlastite brige i zatim ih ispitati u svjetlu Krista, kroz duh osnivača Opusa Dei. Sveti Josemaría, živeći u vječnoj Božjoj novosti, ne dijeli recepte iz prošlosti, nego uvijek izlazi u susret sadašnjosti, kako bi gradio budućnost.

(1) Sjećanja na Hernána Salceda.

(2) Monsinjur Fernando Ocáriz,
Intervju s El Mercuriom iz Čilea, 28-
VII-2024.

(3) Francisco, Gaudete et Exsultate,
br. 4.

(4) Blaženi Alvaro del Portillo, Riječi
izgovorene na obiteljskom
okupljanju. AGP, Biblioteka, P01,
1976., str. 281.

(5) Isto, str. 284.

(6) Sveti Josemaría, Bilješke s
obiteljskog sastanka, 14-VI-1972.

(7) Franjo, Totum amoris est, 28-
XII-2022.

(8) Sveti Ivan Pavao II., Homilija za
proglašenje svetom bl. Marije
Faustine Kowalske, 30-IV-2000.

(9) Benedikt XVI., Isus iz Nazareta.
Prvi dio. Uvod.

(10) Sveti Josemaría, Pismo 29, br. 18.

(11) Franjo, Nagovor. Ap. C'est la confiance, 15-X-2023, nn. 42-44 (prikaz, stručni).

(12) Blaženi Alvaro del Portillo, Obiteljska pisma II, br. 52. AGP, Biblioteka, P17.

(13) Isto, br. 64.

(14) Sv. Josemaría, Pismo u povodu njegova zlatnog svećeničkog jubileja, 28-I-1975.

(15) Sveti Josemaría, Kovačnica, br. 647.

(16) Monsinjur Fernando Ocáriz, Poruka, 7-VII-2017.

Hernán Salcedo Plazas i Andrés Cárdenas Matute

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/sveti-josemaria-u-bogu-i-s-
nama/](https://opusdei.org/hr-hr/article/sveti-josemaria-u-bogu-i-s-nama/) (21.03.2026.)